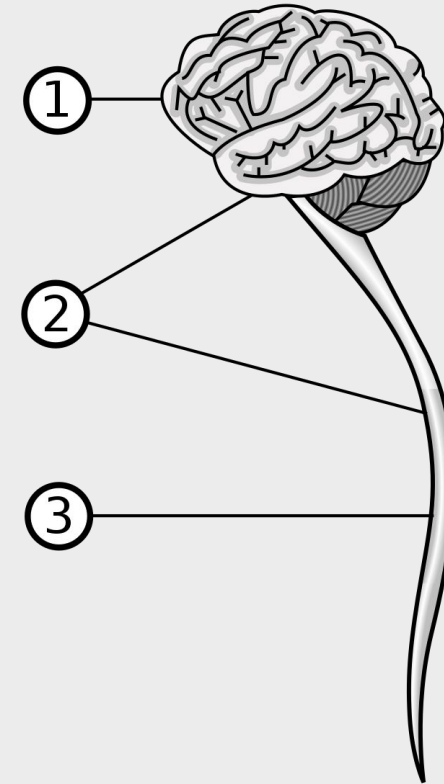

СЛОВА І СИМВОЛИ ЯК ПОДРАЗНИКИ

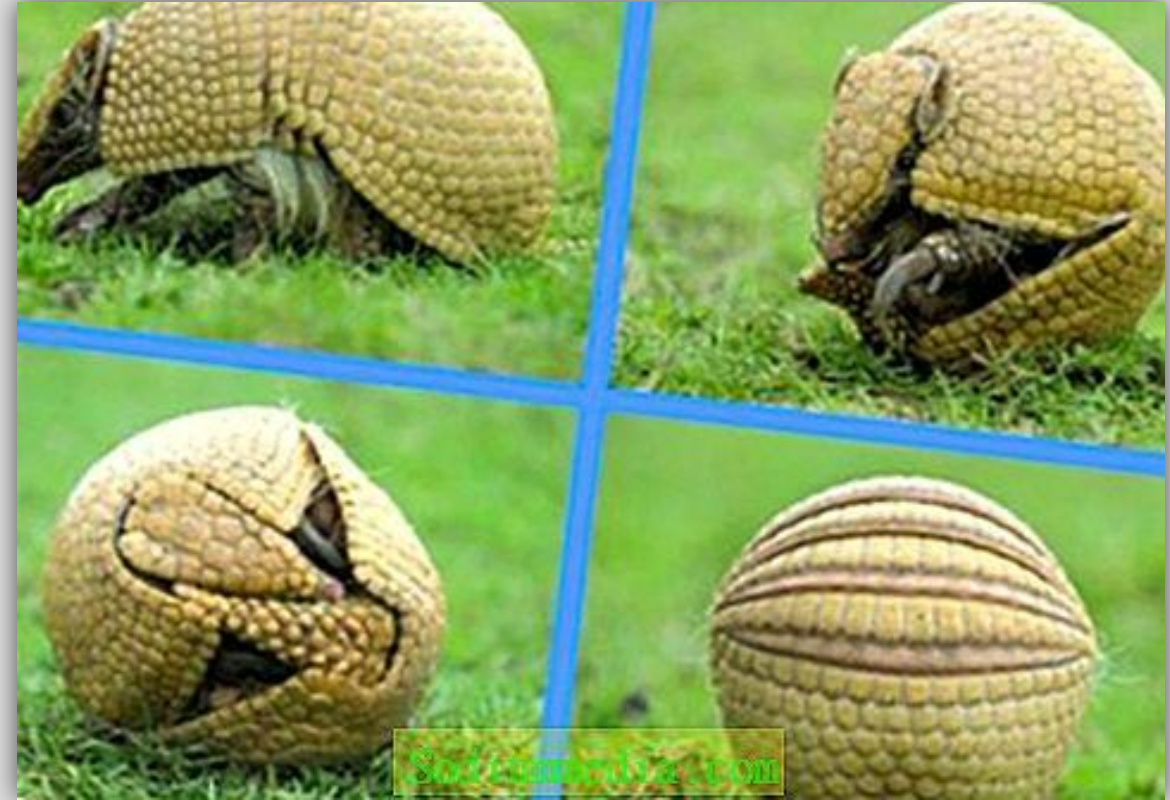
ПЕРША СИГНАЛЬНА СИСТЕМА

- Нервову систему тварин пов'язує з навколишнім світом складна система умовно-рефлекторних і безумовнорефлекторних зв'язків;
- Ця система отримує сигнали від подразників середовища і зумовлює адекватні реакції на них організму;
- Її називають **сигнальною системою**;
- Розрізняють першу і другу сигнальні системи

Розрізняють першу і другу сигнальні системи;

- *Перша сигнальна система* розвинена в усіх тварин;
- Вона відображає навколишній світ на основі конкретних подразнень і сигналів від сенсорних систем, не формуючи абстрактні поняття і теоретичні узагальнення

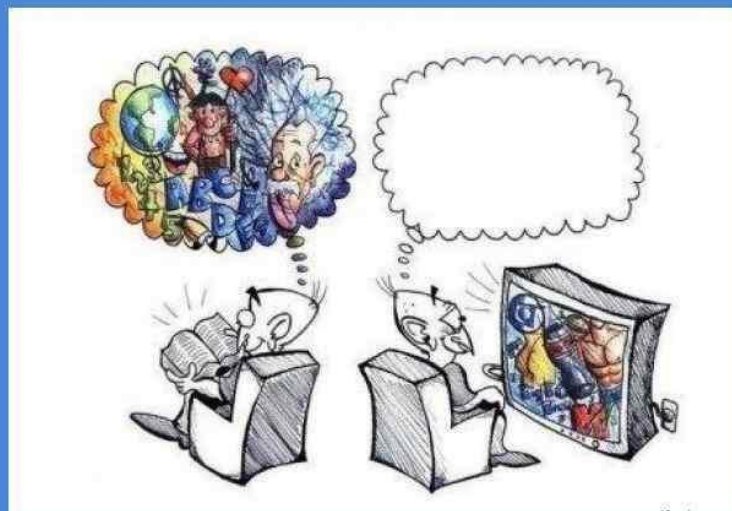
Позначення тваринами своєї території за допомогою
голосу (мавпа ревун) та запаху (чорний ведмідь)

Танок журавлів під час парування

ДРУГА СИГНАЛЬНА СИСТЕМА

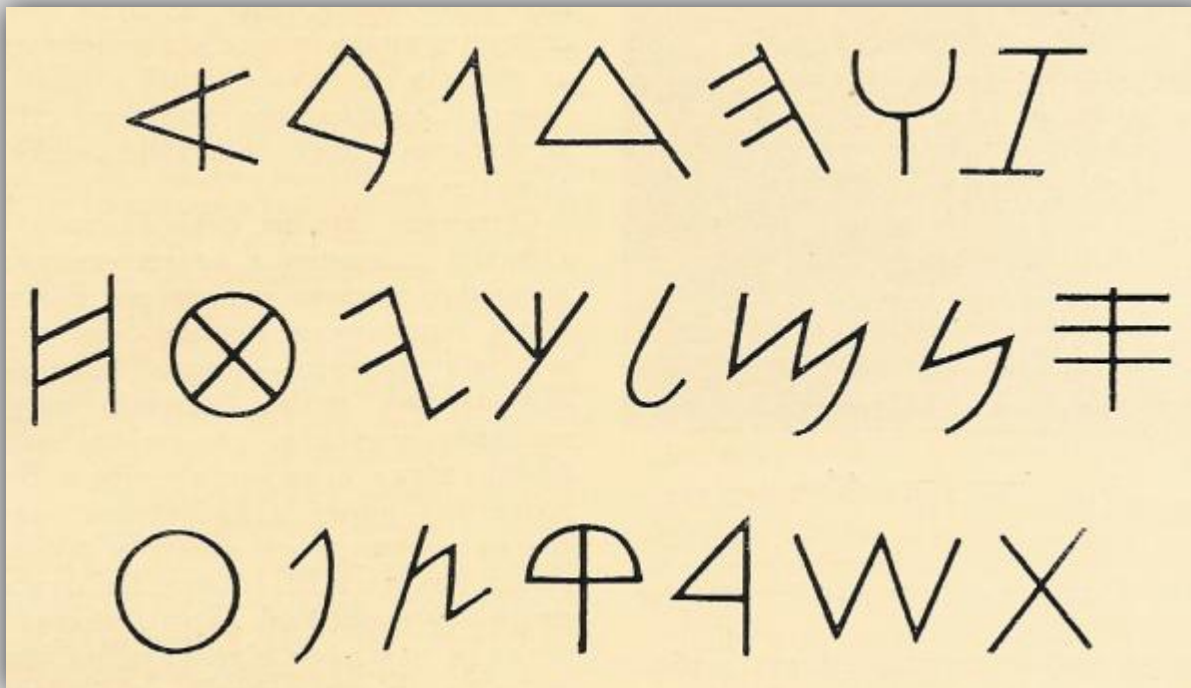
- Друга сигнальна система розвинена в людини;
- Можливо, певною мірою вона властива і деяким тваринам (людиноподібні мавпи, деякі китоподібні);
- Друга сигнальна система відображає навколишній світ на основі мовних подразнень (вимовних, почутих або видимих)

Читання детермінує вербальну адитивність
(розширює словниковий запас)

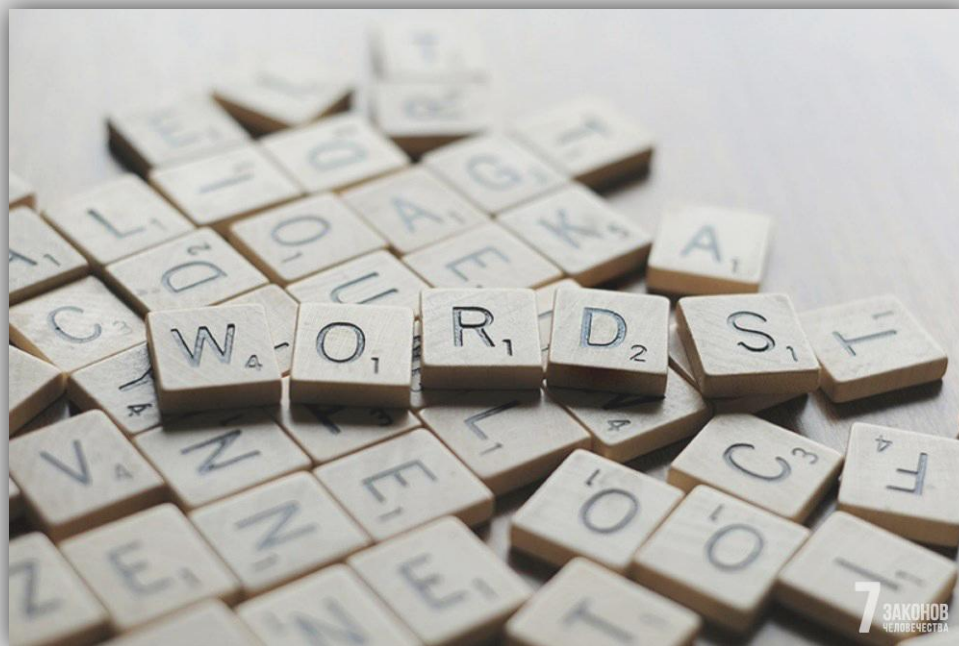
Друга сигнальна система.
Значення і види мови

- Наслідком функціонування другої сигнальної системи в людини було виникнення мови;
- Мова є системою знаків і засобів спілкування між людьми;
- Вона формується на основі звуків, які людина навчається вимовляти з дитинства;
- Але тільки звуками мова не обмежується;
- Існує графічний варіант мови — писемність, яка відіграє величезну роль у сучасному суспільстві

СЛОВА І СИМВОЛИ ЯК ПОДРАЗНИКИ

Слова є специфічними подразниками, які діють на другу сигнальну систему людини. Вони мають кілька характерних саме для них особливостей

Слова насамперед є сигналами сигналів, бо кожне слово містить інформацію про якийсь певний сигнал, що отримують органи чуття

Слова здатні узагальнювати певні сигнали першої сигнальної системи. Так, слово «риба» узагальнює ознаки всіх риб, які відомі людині (акули, соми, карасі, окуні, осетри тощо)

Дуже важливою властивістю слів є також їхня здатність відділяти поняття від певної реальності, абстрагувати його. Це дає можливість людині формувати абстрактне мислення. Гарним прикладом такого абстрагування є жартівлива фраза «Сферичний кінь у вакуумі», яка висміює надмірний відрив від реальності в аналізі якихось проблем

КЛЮЧОВА ІДЕЯ

- За зв'язок нервової системи з навколишнім середовищем у тварин відповідають сигнальні системи;
- Перша сигнальна система забезпечує безпосередній зв'язок із середовищем на основі прямої інтерпретації сигналів сенсорних систем;
- Друга сенсорна система використовує опосередковану передачу інформації завдяки сигналам сигналів, якими є слова мови або спеціалізовані знаки та символи

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- Підготувати зошити на перевірку;
- Повторити матеріал цього заняття §8-§9;
- Самостійно обробити §10